

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Bianca-Sofie Nyqvist

Polisens (o)lämpliga beteende på sociala medier

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet
15 högskolepoäng

Handledare: Aurelija Lukoseviciene

Termin: HT21

Summary	3
Sammanfattning	3
Inledning	4
Syfte	4
Frågeställningar och avgränsningar	4
Teori och metod	5
Material	6
Uppsatsens disposition	6
Bakgrund	7
Poliser och media	7
Allmän reglering	7
Regeringsformen (1974:152), RF	8
Förvaltningslagen (2017:900)	9
Värdegrundsdelegationen	9
Polisens regleringar	10
Lagrums	10
Rikspolisens handlingsdokument	13
JO	13
JO:s ämbetsberättelsebeslut 2014/15	14
JO-beslut	14
JO:s ämbetsberättelsebeslut 2016/17	16
JO-beslut	16
Analys	18
Källförteckning	24

Summary

The article aims to establish what rules exist for the police authority to comply with in order to behave appropriately on social media. As social media has an almost unique reach it's important that police officers behave correctly to not undermine public confidence. The essay uses a critical legal dogmatic method and the focus is on treatment of the public and police behavior, and confidentiality and publicity regulations are not addressed. The essay looks at what the laws say about the behavior of the police and what rules they should take into account when expressing themselves, but these are not adapted to social media. Therefore, the Ombudsman's decision will provide a lot of guidance. From those we can see that the police authority itself places lower demands on its employees than what the Ombudsman and the law seem to do, especially regarding the tone used. This discrepancy will be used in the analysis that aims to critically look at the rules and their application. The focus of the analysis is that on one hand social media facilitates a lot, on the other hand great damage can be done due to spreading. I conclude that the legal text may need to be updated and that a better control mechanism should be introduced.

Sammanfattning

Uppsatsen syftar till att fastslå vilka regler som finns för polismyndigheten att förhålla sig till för att bete sig lämpligt på sociala medier. Då sociala medier har en närmast unik räckvidd är det viktigt att poliser beter sig korrekt för att inte undergräva allmänhetens förtroende. I uppsatsen används en kritisk rättsdogmatisk metod och fokus ligger på bemötande och beteende och offentlighet-och sekretessbestämmelser behandlas inte. Uppsatsen ser till vad lagarna säger om polisens uppförande och vilka regler de ska ta hänsyn till när de uttrycker sig, men dessa är inte anpassade efter sociala medier. Därför kommer JO:s beslut ge mycket vägledning. Där kan ses att polismyndigheten själv ställer lägre krav på sina anställda än vad JO och lagen verkar göra, speciellt kring tonen som används. Denna diskrepans kommer användas i analysen som kritiskt ser till reglerna och appliceringen av dessa. Analysens fokus är att å ena sidan underlättar sociala medier mycket, å andra sidan kan stor skada göras p.g.a. spridningen. Jag kommer fram till att lagtexten möjligtvis behöver uppdateras och att en bättre kontrollmekanism bör införas.

Inledning

De senaste åren har polisens närvaro på sociala myndigheter diskuterats mycket, både hur enskilda poliser skriver på sina privata konton och hur polismyndighetens officiella konton uttrycker sig.

Denna uppsats kommer se till vilka regler poliser i tjänst har att förhålla sig till gällande sitt beteende på sociala medier.

Det som främst skapar spänning i polisarbetet är missbrukandet och brukandet av befogenheter, vilket ger särskild anledning att se till tillvägagångssätt som kan kränka eller skada medborgarna.¹

Idag handlar en del av diskussionen som sagt om sociala medier, vilket är ett relativt nytt fenomen i världen och följaktligen även i juridiken. En kan tänka sig att lagreglerna inte är fullt anpassade för sociala medier och att enhetligheten inte är färdigutvecklad. Därför är det viktigt att kritiskt se till regleringen och appliceringen av lagreglerna.

Sociala medier kan ses som ett trivialt ämne, men räckvidden är unik vilket både kan vara positivt och negativt. Trots att både Justitieombudsmännen, JO, och Rikspolismyndigheten behandlat ämnet fortsätter övertramp göras av poliser på sociala medier - allmänheten tweetar om det, artiklar skrivs och jag frågar mig om polisen beter sig lämpligt eller olämplig på sociala medier.

Syfte

Syftet med uppsatsen är att fastslå vilka rättsregler som styr polisens beteende vid bemötande när de är i tjänst och hur de ska tolkas i ljuset av sociala medier. Detta då det bör vara viktigt hur polisen uttrycker sig på kanaler som kan nå så många och där de helt styr över sitt eget uttryck, speciellt eftersom polisens beteende påverkar allmänhetens förtroende för dem.

Frågeställningar och avgränsningar

Frågeställningen är:

Hur ska polismyndigheten lämpligen uppföra sig på sociala medier?

För att svara på hur de lämpligen ska uttala sig behövs lagrummen som reglerar polisens beteende i tjänsten samt hur de appliceras på sociala medier. En stor del av detta handlar om offentlighet och sekretess. Denna delen kommer dock lämnas utanför uppsatsen på grund av begränsat utrymme. Istället kommer fokus ligga på lämplighet i uppförande. Polismyndighetens uppgifter och syfte

---

¹ Larsson; Granér; Gundhus. *Polisvetenskap - En introduktion*. Lund: Studentlitteratur 2016, s. 252

kommer behandlas då inläggen som görs ska ha koppling till dessa. När det gäller myndigheters svarstid och liknande så kommer detta lämnas utanför uppsatsen, dels då det inte är en omdiskuterad fråga och dels snarare gäller formella krav än materiella där fokus ligger.

Analysen kommer ha ett kritiskt perspektiv på hur lagarna appliceras på sociala medier, mer specifikt Twitter och Facebook eftersom de är de textbaserade kanalerna, men för enkelhetens skull kommer det kallas sociala medier. Det finns lite som talar för att reglerna skulle tolkas särskilt annorlunda för andra sociala medier, men i de mer video-och bildcentrerade faller det sig naturligt att offentlighet-och sekretess får en stor roll. Ytterligare avgränsningar görs under Allmän reglering.

Teori och metod

Metoden som kommer användas är en kritisk rättsdogmatisk metod. Rättsdogmatisk metod används för att analysera vad som är gällande rätt genom att tolka rättskällor och beskriva rätten *de lege lata* - som den är. Kärnan är därmed att kartlägga gällande rätt. För detta används traditionellt auktoritativa svenska rättskällor: lagstiftning, lagförarbeten, rättspraxis samt doktrin.² I uppsatsen används också artiklar för att visa på allmänhetens diskussion av ämnet. Det rättsdogmatiska metoden innehåller ibland även ett kritiskt perspektiv. På detta sättet lämnas mer utrymme att tänka kritiskt och självständigt och belysa möjliga förtjänster och problem i dagens rättsläge.³ På grund av det begränsade utrymmet kommer fokus ligga på de regler som har tagits upp till diskussion vid polismyndighetens lämplighet på sociala medier.

I denna uppsats kommer JO användas som rättskälla, men om det är en fullgod sådan eller inte är diskuterbart. Det är inte prejudikat men de principiella ställningstagandena är inte heller en som vilken annan meningsyttring som helst. Dels är JO grundlagsstadgad⁴ och en lagfast uppgift är att främja en enhetlig och ändamålsenlig rättstillämpning.⁵ Detta talar för att det ska ses som rättskälla och Axberger säger att JO:s konstitutionella uppgift ibland förbises.⁶ Han säger ytterligare att det är en akademisk fråga om det är en rättskälla eller inte samt att den inte är lagfäst utan sedvänja. Jämte

---

² Nääv; Zamboni, *Juridisk metodlära*, 2 uppl. Lund: Studentlitteratur 2018, s. 110

³ Kleineman, Rättsdogmatisk metod, i Korling och Zamboni *Juridisk metodlära*, 1 uppl. Lund: Studentlitteratur 2013, s. 21

⁴ 13:6 RF

⁵ 6 § lag (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän

⁶ Axberger, *JO - i riksdagens tjänst*, Visby: eddy.se 2014, s. 52

det fungerar JO:s ämbetsberättelsebeslut som vägledning för gällande rätt, främst för sådana där de traditionellt auktoritativa källorna är tunnsådda. Som exempel ger Axberger regeringsformens och förvaltningslagens principer för god förvaltning, där JO:s praxis nästan regelmässigt grundat rättsbildning och kodifiering i lag.⁷ Gällande polisens beteende i sociala medier finns inte mycket vägledning och principerna om god förvaltning behandlas. Därför kommer JO:s ämbetsberättelsebeslut användas och även besluten för att få polismyndigheternas svar och JO:s utvecklade tankar.

Material

Som källor kommer olika lagrum, förordningar och förarbeten användas. Även alla JO-beslut som finns, vilka har inhämtats genom JO:s officiella hemsida genom att välja ”Polisväsendet” som myndighet och söka på fritexten ”sociala medier”. På hemsidan uppges att inte alla beslut publiceras, men det bekräftas både i litteratur⁸ och i JO:s ämbetsberättelsebeslut att dessa är de som behandlats. Att underlaget är tunt talar som tidigare nämnt för att använda JO-besluten som källa.

Gällande litteratur på området finns inte mycket om polisens lämplighet i sociala medier.

Framförallt användes *Polislagen - En kommentar* som var en väldigt bra sammanställning efter polisens omorganisering och tog upp olika förarbetens kommentarer. Även *Etik i polisarbete* och *Polisvetenskap*, båda dels författade av Rolf Granér, har hjälpt för fokus på polisens beteende och ett mer kritiskt perspektiv. De berör visserligen inte beteende i sociala medier, men i andra situationer.

Uppsatsens disposition

Först kommer den allmänna regleringen för förvaltningsmyndigheter gås igenom. Detta för att veta vilka värden som ligger i bakgrunden för polisens myndighetsutövande. Därefter kommer den specifika regleringen för poliser behandlas. Slutligen kommer JO:s ämbetsberättelsebesluten behandlas tillsammans med JO-besluten.

---

⁷ Ibid., s. 53.

⁸ se Axberger (2014)

Bakgrund

Poliser och media

Polisers maktmissbruk har alltid diskuterats och tidigare har en sammanställning av polisens regler gjorts för att skapa likformighet i verksamheten. Bl.a. legalitetsprincipen fördes in vilket gjorde att polisen kunde och behövde hänvisa till lagstöd och således minimera maktmissbruk och oriktig myndighetsutövning.⁹ Polisens samhällsuppdrag är föränderligt över tid och kan tolkas på flera sätt och därför kan en säga att det kräver kontinuerlig uppmärksamhet.¹⁰ För att skapa likformighet och undvika oriktig myndighetsutövning är det därför viktigt att se hur regeringen ser ut kring sociala medier.

Innan sociala medier fanns endast traditionella medier. Angående dessa har det påpekats att deras bild av brottslighet och arbetet kring genom exempelvis serier och litteratur är felaktig. Det är väl dokumenterat att deras bild av polisarbetet till viss grad påverkar allmänhetens syn, även genom nyhetssändningar. För att få den mest realistiska bilden av polisarbete kan mindre notiser i lokaltidningar användas, vilka främst handlar om saker som rattonykterhet, bråk bälteskontroller och förrymda husdjur vilket kan sägas vara en mer rättvis bild än den filmer ger.¹¹

Vetenskapliga undersökningar talar för att medierna generellt ger en positiv bild av polisen vilket delvis kan förklaras med att de själva är aktivt medverkande, exempelvis som expert eller medförfattare. Det kan dock anmärkas på att en kan se journalistiken som budbärarjournalistik utan kritisk granskning av polisernas berättelser, vilket likväl kan bidra till tron på polisen som samhällets försvar mot laglöshet.¹² Gällande att kritisk granskning inte sker kan det nämnas att poliser som experter och vittnen ses som väldigt trovärdiga, men eventuella egenintressen och hur mycket faktaunderbyggnad uttalande har problematiseras inte.¹³

Allmän reglering

Nära lämpligt beteende ligger att polisen ska bete sig etiskt och legitimt. Anledningen till att dessa begrepps inte används är för att de är för breda, medan lämpligt används mer för polisens arbete i exempelvis JO:s beslut. Polisens officiella organisationsetik hittas i olika regelverk mer eller mindre

---

⁹ Berggren; Munch. *Polislagen - En kommentar*. 14 uppl. Visby: eddy.se 2021, s. 24

¹⁰ Ibid., s. 253

¹¹ Larsson; Granér; Gundhus (2016), s. 325

¹² Ibid., s. 326

¹³ Ibid., s. 327

allmänt skrivna - under detta avsnitt kommer de allmänna behandlas. Även FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna samt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna är viktiga för grunden,¹⁴ men dessa lämnas utanför uppsatsen p.g.a. utrymmet och då de till största del är mer allmänt hållna tar regleringarna som behandlas upp allt väsentligt för lämpligt beteende på sociala medier.

Regeringsformen (1974:152), RF

Det relevanta i RF är främst 1, 2 och 9 §§. Den första återger legalitetsprincipen i tredje stycket, vilket betyder att åtgärder som tilltas av förvaltningsmyndigheter ska ha lagstöd.¹⁵ Gällande inlägg på sociala medier innebär detta att de måste ha koppling till polisens lagfästa uppgifter och ändamål.

2 § säger att den offentliga makten skall utövas med respekt för allas lika värde och för enskildas frihet och värde. Det innebär att alla ska behandlas likadant samt att effektivitet i brottsbekämpning inte får överordnas rättssäkerheten, som att hota exempelvis människors trygghet i relation till polisen.¹⁶

Enligt 9 § ska även saklighet och opartiskhet beaktas.. Detta gäller vid alla offentliga förvaltningsuppgifter, vilket inlägg på sociala medier räknas till enligt JO.¹⁷ När en företrädare en myndighet ska en inte visa sina personliga åsikter, utan är skyldig att handla sakligt och opartiskt.¹⁸ Privata värderingar och känslor förväntas stå tillbaka för att agera professionellt och följa de regelverk som finns. Detta gäller alla situationer som innebär en risk för att förtroendet för sakligheten och opartiskheten hos polismyndigheten äventyras. Reglerna överlappar i viss mån varandra, men saklighet innefattar mer än likabehandling och opartiskhet, exempelvis gällande bemötande och formuleringar.^{19,20}

---

¹⁴ Granér; Knutsson. *Etik i polisarbete*, 2 uppl. Lund: Studentlitteratur 2020, s. 59

¹⁵ Prop. 1973:90, s. 228

¹⁶ Granér; Knutsson (2020), s. 64

¹⁷ Dnr. 5875-2012

¹⁸ Bull. *Objektivitetsprincipen*. 4 uppl. Uppsala: Iustus, 2020, s. 97

¹⁹ Bull; Sterzel. *Regeringsformen: en kommentar*; 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2013, s. 58

²⁰ Granér; Knutsson (2020), s. 29

JO har tidigare uttalat att information som en myndighet tillhandahåller allmänheten genom exempelvis en webbplats omfattas av regeringsformen vilket innebär att de ska vara korrekta form- och innehållsmässigt, baseras på hållfast underlag och det ska vara sakligt motiverat att ge uppgifterna spridning. Opartiskheten kräver också att informationen är allsidig och objektiv.²¹

Förvaltningslagen (2017:900)

Polismyndigheten är en förvaltningsmyndighet och därmed träffar bestämmelser i FL. De som främst är applicerbara i uppsatsen är bestämmelserna om god förvaltning. Legalitetsprincipen och krav på saklighet och opartiskhet nämns i 1 kap. 5 § tillsammans med proportionalitetsprincipen. Lagrummet säger att myndigheter inte får ingripa mer än nödvändigt och att olägenheterna för personen ska stå i rimligt förhållande till resultat, för att en avvägning mellan det allmänna och enskilda intresset ska göras.²²

Enligt 6 § ska myndigheten jobba för att kontakt blir smidigt och enkelt samt ge enskilda hjälp att ta till vara på sina intressen i lämplig utsträckning. Enligt 7 § ska myndigheten vara tillgänglig och informera om hur kontakter sker.

Kraven om smidighet och enkelhet syftar till rätten till ett positivt bemötande för den enskilda.²³

Det bör nämnas att statusar på sociala medier inte gäller sådana kontakter som lagrummet normalt syftar till och frågor om exempelvis svarstid kommer inte behandlas djupare vilket behandlades under avgränsning. Gällande 7 § är tillgängligheten inte begränsat till vissa former av kontakter utan gälla alla.²⁴

Värdegrundsdelegationen

Värdegrundsdelegationen är en delegation för att främja god förvaltning hos alla myndigheter. Den ska styra statsanställdas beteende och försäkra en effektiv och rättssäker förvaltning.²⁵ Det ska även konkretisera vad de innebär för den egna myndigheten.²⁶ Detta behandlas nedan under Rikspolisens

---

²¹ JO:s beslut dnr 4935-2009
Redogörelse 2014/2015:JO1, s. 142.

²² Prop 2016/17:180, s. 61

²³ Prop 2016/17:180 s. 66

²⁴ Prop 2016/17:180 s. 68

²⁵ Granér; Knutsson (2020), s. 65

²⁶ Ibid., s. 65

handledning. I övrigt ger delegationen inga riktlinjer som inte behandlas i lagtexten ovan relevanta för uppsatsen.

Polisens regleringar

Lagrum

Polisen har också sina specifika regleringar. De hittas i polislagen (1984:387), PL, förordning med instruktion för Polismyndigheten (2014:1102), FP, samt Polisförordningen (2014:1104), PF.

Enligt 1 § 1 st PL är ändamålet att upprätthålla ordning och säkerhet och i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och hjälp.

Polismyndighetens huvuduppgifter framgår i 2 §, där de som är relevanta för inlägg på sociala medier främst är främst punkt 1: förebygga brott och störningar, punkt 3: utreda och beivra brott samt punkt 4: lämna allmänheten skydd, upplysningar och hjälp.

Även i FP finns bestämmelser kring polisens uppgifter där det i 2 § framgår att verksamheten ska bedrivas rättssäkert och enhetligt. Enligt 3 § ska myndigheten ska vara tillgänglig och samverka med lokalsamhället för att vara kapabla att möta lokala behov och reagera snabbt på samhällsförändringar som påverkar brottslighet, allmän ordning och säkerhet.

Slutligen finns även 10 § i PF som innehåller uppföranderegler och säger att anställda vid kontakter med allmänheten med beaktande av omständigheterna ska agera så hänsynsfullt som möjligt, visa behärskning och uppträda på ett sätt som inger förtroende.

Polisverksamhetens ändamål och uppgifter innehåller inte detaljer, utan skrivs allmänt då det varken anses möjligt eller önskvärt att reglera det detaljrikt. Dels skulle det inte bli uttömmande och dels skulle det föråldras snabbt. Samtidigt vill man inte hålla det så allmänt att det tappar sitt värde. Det bör istället avgöras från fall till fall, efter principiella och praktiska överväganden där man ser till om det bör ankomma på polismyndigheten eller på annat samhällsorgan.²⁷ Polismyndigheten har fått större organisationsfrihet gällande uppgifterna och det finns uppgifter som länge ansetts vara polisens men som inte kan delas in i kategorierna.²⁸

---

²⁷ Prop. 1983/84:111 s. 51f

²⁸ Berggren; Munch (2021), s. 37

Enligt lagtexten är polisens huvuduppgift att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Historiskt har det varit svårdefinierat, men idag ses det enligt doktrin som att polisen först och främst har skyldighet och befogenhet att förebygga, förhindra och veta åtgärder vid brott.²⁹ Bl.a. Granér säger att det är självklart att brottsbekämpning är huvuduppgiften samt att trygghet och förtroende blivit mer centralt. Samtidigt har närhet till allmänheten slutat vara ett ideal på samma sätt som tidigare, medan effektivitetskraven ökat.³⁰

Det framgår också att polisen ska tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp. Enligt tidigare lagtext gick detta in i polisens uppgifter för att upprätthålla allmän ordning men idag är det en självständig uppgift då de märkte att de ofta fick hjälpa allmänheten utan att det hade koppling till ordning och säkerhet.³¹ Vart gränser går är inte klart, men det ska inte inkräkta på andra samhällsorgans och myndigheters kompetensområde.³²

De aktuella för uppträdande på sociala medier är främst den preventiva och den hjälpande. Gällande den preventiva delen så syftar den på är den verksamhet som riktar sig mot personer som inte är i kontakt med rättsväsendet på grund av brott. Ett exempel är polisens arbete i skolor och annan ungdomsverksamhet. Även brottsförebyggande information och kontaktverksamhet som ska informera om brottsrisker och egna åtgärder man kan tillta för att skydda sig mot brott faller in.³³ Idag anser man inte att något särskilt leder till brott utan att det är ett samspel. Polisens roll är därför ibland att vara informationsförmedlare och relationsbyggare.³⁴ Den hjälpande verksamheten avgränsas den även av andra samhällsorgans befogenheter. Detta gäller främst när inget annat samhällsorgan ska hjälpa och för polisen är det praktiskt möjligt.³⁵

Angående hur de ska bete sig i kontakter med allmänheten finns fler JO-fall som säger när poliser uttrycker sig verbalt olämpligt. Uttryck och beskrivningar som kan uppfattas som att en inte

---

²⁹ Ibid., s. 32

³⁰ Ibid., s. 322

³¹ Ibid., s. 35

³² Ibid., s. 36

³³ Berggren; Munch (2021), s. 38

³⁴ Larsson; Granér; Gundhus (2016), s. 207

³⁵ Berggren; Munch (2021), s. 42

respektera allas lika värde ska självfallet inte ska användas.³⁶ JO har också kritiserat avsaknad av saklighet och objektivitet vid polisanmälningar, där subjektiva värdeomdömen om en persons mentala nivå lämnats.³⁷ Även när polisen yttrat sig om en lägenhet och sagt dels att det var en olämplig miljö för barn har räknats in.³⁸ För skriftliga formuleringar har en kallelse till förhör skrivits där polisen skrev att personen slängde på luren, vilket var underhållandet.³⁹ I ett annat skrev en polis till en åklagare där han kallade en enskild ”sötsliskig mammagris” vilket ansågs olämpligt.⁴⁰ Angående mindre formell kontakt har JO sagt att SMS-kommunikation är okej men att den ibland kan bli för informell. I det aktuella fallet användes en för vänskaplig ton genom exempelvis att säga till en enskilde att höra av sig när hen vill.⁴¹

Något som nämns och kritiserats mycket kring polisens beteende på sociala medier är deras användning av humor, vilket behandlas mer nedan. Kanske motsägelsevis har humor tidigare lyfts fram som en egenskap särskilt betydelsefull vid polisutövande i en motion från 1987.⁴² Granér säger att humor är subjektivt och därmed har många fallgropar, men det kan också avvärja en annars aggressiv situation samt användas för att förhålla sig till polisen som maktsymbol.⁴³

Att bete sig korrekt eller etiskt riktigt beror på vem man bemöter och dennes tillstånd. Personens upplevelse av bemötandet är centralt, vilket nämns i både proposition och av JO, och personen ska känna sig sedd, hörd och bekräftad.⁴⁴ Att bete sig etiskt är kopplat till polisens legitimitet, vilka båda går in i lämpligt beteende men är bredare begrepp. Olämpligt beteendet på sociala medier kan påverka polisens legitimitet och förtroende. Det som undergräver polisens legitimitet är olika typer av felaktigt och klandervärdigt beteende, här på sociala medier.⁴⁵

---

³⁶ Dnr 2400-1997

³⁷ Dnr 221-1992

³⁸ Dnr 3323-1998

³⁹ Dnr 1452-2006

⁴⁰ Dnr 4342-2001

⁴¹ Dnr 5353-2008

⁴² Granér; Knutsson (2020), s. 102

⁴³ Ibid., s. 103f

⁴⁴ Ibid., s. 127

⁴⁵ Larsson; Granér; Gundhus (2016), s. 255

Rikspolisens handlingsdokument

Slutligen finns också rikspolisens handlingsdokument för sociala medier. Varken denna eller värdegrundsdelegationen är rättsligt bindande utan används i uppsatsen för att se hur polisens regler motsvarar lagens. Det övergripande syftet med närvaron i sociala medier är enligt handledningen en ökad dialog, synlighet och tillgänglighet där många finns, dela brottsförebyggande information och tips, berätta om polisens arbete för att öka trygghet samt för att få in tips och vittnesuppgifter.⁴⁶ Inläggen måste ha koppling till polisens uppgifter och syfte.⁴⁷ Frågor om attityd och bemötande hittas i avsnitt 8.4. Enligt denna ska en mänsklig ton som visar ödmjukhet och respekt, undvika ironi och aldrig uttrycka sig på ett sätt som kan uppfattas nedlåtande eller stötande. Man ska vara försiktig med humor och fakta ska förmedlas snarare än åsikter. Värdeladdade ord ska undvikas för att vara objektiv. Inläggen ska även vara undertecknade.⁴⁸ Identifierbara bilder får inte publiceras om inte samtycke finns.⁴⁹ Den innehåller även en manual för kontrollverksamhet för att undvika olämpligt beteende.⁵⁰

JO

JO har med tiden blivit mer eller mindre ordinarie övervakningsorgan för polismyndigheten. Det finns idag särskilda utredningsorgan dit JO kan lämna anmälningar. Rollen JO har för polisarbetet har utvecklats från att handla om tillsyn till att skapa en praxis kring relevanta regelverk, särskilt inriktat på medborgarens intresse av rättssäkerhet som lag och ordning.⁵¹ Praxisen är närmast heltäckande och ser till missförhållanden och principfrågor.⁵² Nedan kommer inläggen och vad JO uttalade om dessa i sina ämbetsberättelsebeslut från 2014/15 och 2016/17 behandlas. Vissa återges ordagrant för att få en känsla för tonen som används, medan resterande återberättas då de är väldigt långa. Efter respektive berättelse kommer berörd polismyndighets svar samt JO:s kommentarer som inte berördes i ämbetsberättelsen behandlas.

---

⁴⁶ Handledning polisen i sociala medier, 2016, s. 4.

⁴⁷ Handledning (2016), s. 1.

⁴⁸ Ibid., s. 10f.

⁴⁹ Ibid., s. 17.

⁵⁰ Ibid., s. 19f.

⁵¹ Axberger (2014), s. 118

⁵² Ibid., s. 19.

JO:s ämbetsberättelsebeslut 2014/15

Första gången JO granskade polismyndigheters inlägg på Facebook och Twitter var i sin redogörelse 2014/15. Det gällde flera stycken inlägg:

Ser TV 3 AA:s kök och det onödiga inlägget när AA och BB romantiserar om knark – besviken, eller missuppfattar jag något?

Och:

Ibland måste man skratta! Bilden är ett bra exempel av hur man INTE ska pynta sin bil. Man måste ha bra sikt när man kör bil. Jag tror förarens favorit tv-program är ”pimp My ride”. Tagen på en trafikkontroll i Växjö. //CC

Samt:

Utsättning kl. 05.00, polisen skall biträda Migrationsverket i ett utvisningsärende. En familj med små barn. En uppgift som polisen har, men det skär i hjärtat ändå. //DD

Ett annat handlade om en ung tjej som självskadat med ett rakblad i armvecket där det framgick att hon inte var samarbetsvillig och försökte sparkas. Därefter följde ett inlägg om omhändertagna alkoholpåverkade som inte vill erkänna alkoholproblem och att det inte är sällan fulla hotar eller är våldsamma. Det står även att de som hamnar i fyllecell riskerar mer än sin egen hälsa, nämligen körkort och ragg på krogen och att mindre alkohol gör det lugnare för polis och person. I ett annat inlägg skriver polisen humoristiskt om människor som inte binder fast lasten på bilen. Sista inlägget gällde när polisen beslagtogs cannabis under ”ett roligt arbetspass” där polisen avslutar med att cannabisbruk ofta slutar i ”i en ostädad etta på socialbidrag, röker cannabis och tittar på Simpsons dagarna i ända och sällan får för sig att åstadkomma något konstruktivt. Don´t do drugs mmmkaaay! /Din närpolis i natten”⁵³

JO kom de fram till att sakligheten i inläggen kunde ifrågasättas då tonen bitvis var raljerande och mindre lämplig. De ifrågasatte om poliser bör berätta om människor i mycket utsatta situationer. JO ansåg inte heller att det finns skäl att ifrågasätta deltagandet i sociala medier, utan ansåg snarare att det var positivt då en kan nå ut till grupper som annars inte skulle vara intresserade.⁵⁴

JO-beslut

För att visa polismyndighetens sida kommer JO-besluten gås igenom tillsammans med JO:s kommentarer som lämnades utanför ämbetsberättelsebesluten. Berörd polismyndighet samt

⁵³ JO:s beslut dnr 5875-2012, s. 2

⁵⁴ Redogörelse 2014/2015:JO1, s. 31. Angående dnr 5875-2012 & JO:s beslut dnr 6153-2012

rikspolisstyrelsen uttalade sig och nämnde syftet för närvaron och jämte detta nämndes särskilt kontakten med ungdomar.⁵⁵ De anser att underteckna inläggen är en framgångsfaktor då det skapat en bättre, mer personlig relation till läsarna och flertalet brott uppges klarats upp p.g.a. närvaron på Facebook. Polisen som hade undertecknat alla utan det sistnämnda inlägget var Facebookutbildad.⁵⁶

Polismyndigheten ansåg att uttrycka sig negativt kring cannabisbruk är en del i brottsbekämpningen och att avsikten var tydlig: att humoristiskt visa sambandet mellan narkotikamissbruk och sociala problem. De tyckte balansgången med humor är svår p.g.a. risken för missuppfattningar och med tanke på detta var sista delen om cannabisproblem olyckligt formulerad. Myndigheten tyckte att deltagandet i sociala medier skedde i enlighet med lagstiftning och internt regelverk.⁵⁷

Den brottsförebyggande kopplingen bestod i att syftet med den pyntande bilen var att upplysa att det är viktigt med bra sikt när man kör och inlägget om biltakslasten gjordes för att det är viktigt att säkra sin last. Om självskadebeteendet ville hen förklara för åskådare att polisen var tvungen att använda visst våld och säga att kvinnan var väl omhändertaget. Gällande alkoholproblemsinlägget ville polisen intressera allmänheten genom att skriva lättsamt och på så sätt få spridning av budskapet. Polisen sa själv att han kontinuerligt övervägde vilken information han återgav samt sättet som skrevs på och även sökte vägledning, bl.a. hos informationsenheten.

Gällande utvisningsinlägget ansåg polisen att uppgiften som ”Facebookpolis” var att upplysa om arbetsuppgifter, medan känslorna som uttrycktes var förenliga med direktiv och utbildning. Denna myndighet hade också kontinuerlig övervakning, så de ansåg att om inläggen inte stämde med handledningen så hade de tagits bort.⁵⁸

JO nämnde ytterligare saker som lämnades utanför ämbetsberättelsebesluten. De ansåg att brottsförebyggande budskap eller information om arbetet fanns i alla inlägg, men gällande cannabismissbruket förmedlades snarare än åsikt än fakta.

---

⁵⁵ Dnr 5875-2012, s. 3

⁵⁶ JO:s beslut dnr 5875-2012, s. 3

⁵⁷ JO:s beslut dnr 6153-2012, s. 5

⁵⁸ Dnr 5875-2012, s. 5

Sammanfattat sa JO att en mindre formell karaktär riskerar sakligheten och opartiskheten, samtidigt som att enkelt lämna information och vara tillgänglig är avsikten. En mer lättsam och spontan ton än i traditionella kanaler är naturligt och intresserar. Det är en vällovlig intention att nå så många som möjligt och intressera ungdomar som generellt är mer aktiva, men strävan efter genomslag får inte leda till att polisen publicerar olämpliga inlägg. Även om avsikten inte är något annat än att humoristiskt eller lättsamt framföra ett exempelvis brottsförebyggande budskap får detta inte gå ut över sakligheten, där de i inlägget gällande cannabissmissbruk hade gjort det. JO trycker på att humor ska användas med försiktighet och det ska ske en avvägning mellan underhållning och spridning och att hålla sig saklig och lämplig. Ytterligare kring åsikter och känslouttryck säger JO kring inlägget rörande flyktingar att inlägget är okej, men man bör vara återhållsam med känslor även inför arbetsuppgifter för att inte skada sakligheten och opartiskheten.

JO:s ämbetsberättelsebeslut 2016/17

I redogörelsen 2016/17 behandlades nya inlägg där ett inlägg som detaljerande beskriver en narkotikapåverkad man och hans irrationella beteende, dessutom med fotografier. I statusen framgår att han rapporteras för ringa narkotikabrott och polisen avslutar med att han inte törs spekulera i den sammanlagda insatskostnaden.⁵⁹ Det andra var istället ett inlägg där polismannen säger att de ibland blir kallade rasister och att de som faktiskt är det har fula åsikter och röster och att detta leder till att invandrare ser fler svenskar som rasister. Han skrev också att invandrare ska sluta dra ”rasistkortet” från sin ”offerkofta” och undanbad kommentarer om ”offerkofta-invandrare” och ”fula rasister.”⁶⁰

Gällande det första inlägget sa JO att identifikationsrisken är stor och han kan känna sig utpekad. Oavsett risk för identifiering anser JO att ingående beskrivningar eller bilder av människor i utsatta situationer inte bör lämnas. De säger också att det inte är lämpligt att använda enskilda som avskräckande exempel. JO anser att de som kommer i kontakt med polis inte ska behöva oroa sig för att bli beskriven mer eller mindre utförligt på Facebook.⁶¹

JO-beslut

Angående beslutet som behandlar dels invandrare som skriker rasism när de ifrågasätts eller möter motstånd i livet. Polismyndigheten uttalade att det kan leda till ökad trygghet om inlägget kan

---

⁵⁹ JO:s beslut dnr 4626-2014

⁶⁰ JO:s beslut dnr 300-2015

⁶¹ Redogörelse 2016/17:JO1, s. 32. Angående dnr 4626-2014 & dnr 300-2015

minska användandet av ordet ”rasist”, men tyckte själva att det gick över gränsen för vad som är lämpligt. De tyckte dock inte att det gick emot riktlinjer eller lagar, men att man ska sträva efter att behandla alla människor lika och undvika polarisering. JO hade en något hårdare syn och ansåg att det var opartiskt och osakligt och hade varken ett brottsförebyggande budskap eller en tydlig berättelse. Inlägget ansågs irrelevant och utanför syftet. JO påpekade igen att personliga åsikter olämpliga. Att uttrycka sig mer informellt än i andra kanaler är okej, men man ska inte skriva värdeladdade ord.⁶²

I ett annat skrev polisen ett inlägg på Facebook med detaljerad beskrivning av ett ingripande mot en irrationell man. Kritik mot polisen som skrev inlägget gavs för risk för identifikation och för att mannen var i en utsatt situation. Länspolismästaren sa att informationsfunktionen har en kontrollverksamhet för att undvika olämpliga sådana, men denna föranledde ingen åtgärd och ansåg heller inte i efterhand att det borde ha krävts. Syftet var att beskriva en nattpasshändelse och visa vad drogmissbruk kan leda till, inte att peka ut enskild. Polismyndigheten ansåg att inlägget var för detaljerat och att fotona inte borde publicerats då mannen var i en utsatt situation.⁶³

JO ansåg även att polisens saklighet och opartiskhet riskerades eftersom polismannen uttryckte sig negativt kring ingripandets kostnad. JO konstaterar att om den som kommer i kontakt med polisen riskerar att detta återges på sociala medier, mer eller mindre detaljerat, kan detta kan äventyra förtroendet för polisen. JO säger dock att om polisen i allmänna ordalag, med detaljfattigt innehåll gällande enskilda, berättar om sin verksamhet, en särskild insats eller annat finns det inget som hindrar återgivning i sociala medier. Detta är ett tydligt exempel på ett olämpligt inlägg om utsatt enskild, med för detaljerad information.⁶⁴ I alla beslut sa JO att beteenderegleringarna som finns för poliser i tjänst är nog så länge de följs.

---

⁶² JO:s beslut dnr 300-2015

⁶³ Enligt 25 kap. 1 § Offentlighets-och sekretesslagen

⁶⁴ JO:s beslut dnr 4626-2014, s. 1

Analys

Först och främst ställer jag mig bakom JO:s uttalande om att det inte finns anledning att ifrågasätta polisens närvaro på sociala medier. Självklart går det att hitta argument även för detta, men med tanke på hur mycket av samhällets vardag som utspelas på sociala medier jämte alla bestämmelser om tillgänglighet så verkar det som en naturlig samhällsutveckling. Vi kan också se att polisen ska samverka med lokalsamhället och reagera snabbt på relevanta samhällsförändringar enligt FP. Samtidigt säger Granér m.fl. att närheten till allmänheten inte är ett ideal som tidigare. Sociala medier är ett lätt sätt att enklare samverka med både allmänheten och lokalsamhället. Det lokala har ofta egna konton att följa vilket gör samverkan enklare, precis som det finns rikstäckande sådana. Under avsnittet om media nämndes att lokalnotiserna ger en mer rättvis bild än annan media. Inlägg kan fungera, och fungerar ofta, på liknande sett, med upplysningar och information om det vardagliga arbetet. Samtidigt talar även undersökningar för att media ger en positiv bild av polisen, troligtvis p.g.a. aktivt medverkande. På sociala medier har de inte bara aktivt deltagande, utan är båda författare och ämnet som behandlas. Journalistiken kan anmärkas på för att inte kritiskt granska poliser tillräckligt vid sådana nyhetsrapporteringar vilket öppnar upp för att tänka på kontroll kring polisens inlägg. Historiskt har kontakten med befolkningen skett ute i samhället och via medier - ökningen av självkontroll, eller snarare minskningen av utomstående kontroll, ställer högre krav på vägledning.

För närvaron på sociala medier krävs en koppling till polisens uppgifter och syfte.

Polismyndigheternas och JO:s uppfattning kring denna verkar vara relativt överensstämmande med lågt ställda krav. Ett skämtsamt inlägg om en illa pantad bil kan tolkas som brottsförebyggande då den förmedlar att det är viktigt med fri sikt. Även inlägget kring en polis besvikelse på romantisering av knark kunde ses som brottsförebyggande. Detta måste ses som ett väldigt lågt krav. Visserligen är det narkotikaroteln som uttrycker sig, men samtidigt kan det vara svårt att hitta det brottsförebyggande värdet i att vara besviken på cannabispositivitet. Samtidigt bör det komma ihåg att polisens uppgifter inte är uttömmande och är allmänt skriven, dels då den annars föråldras snabbt. Sociala medier skulle kunna vara ett typexempel på något sådant - det är inte den traditionella polisuppgiften, men en utvecklad sådan, anpassad till dagens samhälle. Det är något relativt nytt och det är inte konstigt att verksamheten inte perfekt passar in i indelningarna. Att polisens uppgift att tillförsäkra skydd och annan hjälp utvecklats till en självständig sådan för att allmänheten ofta behövde hjälp är en sådan sak som talar för att rätten bör anpassas efter sociala medier istället för tvärtom - troligtvis behöver allmänheten idag hjälp just på sociala medier,

åtminstone i form av information. Utöver detta framstår det som än mindre underligt med tanke på polisens utveckling av uppgifter och organisationsfrihet. Samtidigt ter det sig viktigt att det finns gränser, eftersom det nämns flertalet gånger att polisens befogenheter avgränsas av andras. I nuläget verkas inte en stark koppling krävas, åtminstone inte för brottsbekämpning vilket kan handla om att det är deras främsta uppgift och befogenheterna där är större. Möjligtvis kan detta vara en anledning till att vissa inlägg framstår som olämpliga speciellt tillsammans med det lediga uttryckssättet som används. Även om det finns koppling till polisens uppgifter finns där så måste de fortfarande uttrycka sig lämpligt.

När tonen inte är lämplig kan det leda till att allas lika värde, opartiskhet och sakligheten kan ifrågasättas. Detta är väldigt viktigt vilket vi kan se genom att det skyddas genom flertalet lagrum, dels i RF. I ämbetsberättelsebesluten är det främst raljerande och nedlåtande ton som kritiseras mycket då det är svårt med humor p.g.a. risken för missförstånd, vilket även polismyndigheterna flertalet gånger lyft. De själva ansåg dock själva att ingen av inläggen förutom det gällande cannabisproblem hade fel i bemötandet, medan JO kritiserade fler. Som tidigare nämnt är en mer lättsam ton naturlig och kanske t.o.m. önskvärt då det lockar intresse, samtidigt som JO själva ansåg att alla inlägg förutom den gällande drogromantikern och utvisningen hade raljerande ton. Här finns en stor skillnad mellan hur Polismyndigheten uppfattar beteendet med hur JO uppfattar det. Om vi ser till Rikspolisens handledning så verkar den motsvara lagrummen och JO:s tolkning. Den säger att de aldrig ska uttrycka sig nedlåtande och vara försiktig med humor och att fakta ska förmedlas snarare än åsikter. Problemet är att de inte verkar tolka lagrummen eller handledningen så som JO gör, utan har mycket lägre krav än vad lagen och JO verkar ställa. Angående JO-besluten kring PF var det inte okej att verbalt kommentera kring olämplig miljö för barn, medan inlägget kring drogmissbrukskonsekvenser ansågs vara okej. Det finns också kritik mot sakligt och objektivitet när en polis använt subjektiva värdeomdömen när hen skrivit polisanmälningar. Konstigt nog verkar inte kravet ställas högre när det görs på sociala medier istället för i en polisanmälning. Visserligen kan en ledigare ton användas på sociala medier, men samtidigt nås extremt många fler av inlägget än av kommentaren. Även om inläggen inte kommenterar individer, eller endast en enskild, så kan fler grupper känna sig träffade. På så sätt kan kommentaren kring drogmissbrukskonsekvenser få fler att känna sig träffade än en verbal kommentar riktad till en individ även om den är just riktad, vilket talar för att högre krav kan ställas på kontakter utanför sociala medier. Samtidigt bör en ha i åtanke att den är personens upplevelse som ska stå i centrum och trots att inlägget inte är riktad till dem som individer är det väldigt viktigt att tonen är lämplig så att grupper av personer, speciellt

utsatta sådana som exempelvis missbrukare, inte får mindre förtroende för polisen. Vissa av inläggen kan också sägas tumma på allas lika värde och objektiviteten, när exempelvis missbruksgrupper kommenteras på sådant sätt som gjorts.

I flera av inläggen beskrivs personer på ett sätt som kan jämföras med att någon inte har ett imponerande omdöme eller mental nivå. Bl.a. bör inläggen om missbrukare kunna uppfattas så. Skillnaden är att en polisanmälan ofta inte når särskilt många, medan ett inlägg på sociala medier kan nå hur många som helst. Med detta i åtanke bör kraven sättas högre och värdeladdade ord om, speciellt, enskilda eller grupper av enskilda bör undvikas. Det verkar heller inte, på berörd polismyndighets reaktion, som att de tycker att det är ett stort problem. Medan JO pekar ut flertalet inlägg ställer de sig knappt bakom något av uttalandena. Gällande den irrationella mannen som var i en extremt utsatt situation, där bilder och en väldigt detaljerat berättelse återfanns såg polisen inte att det var olämpligt trots att det enligt JO var ett tydligt exempel på ett olämpligt inlägg. Bilder på utsatta ska inte längre publiceras enligt handledningen men detta har hänt efteråt och den detaljerade berättelsen är inom uppsatsens område ett ännu större problem.

Kring lämplighet i bemötande nämns inte bara tonen, utan även användningen av humor får kritik av JO. Innan sociala medier kom SMS som då var nytt och gällande en SMS-konversation mellan en enskild och polis så JO att man skulle vara noga med att inte använda en för familjär eller vänskaplig ton. När det gäller statusar på sociala medier finns det anledning att både ha högre och lägre krav. Visserligen når det fler, men det riktar sig inte heller till en specifik person vilket bör öka känslan av vänskap. Samtidigt har vi sett att humor tidigare har setts som en särskilt betydelsefull egenskap för poliser även om de redan då såg hur subjektiviteten kan skapa problem. Humor ansågs som viktigt för att polisen är en maktsymbol, samtidigt som det inte får göras nedlåtande eller för sentimentalt. Gällande inläggen på sociala medier verkar en nedlåtande ton vara problemet snarare än sentimentalitet. Att använda humor för att minska spänningar är förståeligt, men det som främst lyfts fram av polis och JO är för att få mer spridning på inläggen.

Gällande spridning på inläggen har det varit tydligt genom uppsatsen att önskan om att nå ut till så många som möjligt inte får gå ut över annat, exempelvis förtroendet för polisen, vilket även JO och polismyndigheterna i besluten genomgående ställt sig bakom. Polisen ska visserligen vara tillgänglig och ha bra kontakt med allmänheten vilket spridning av inläggen bör hjälpa till med, men samtidigt bör en proportionalitetsbedömning göras. Vi kan se att effektivitet enligt doktrin fått högre

värde, samtidigt som trygghet och förtroende också blivit mer centralt. Oavsett att spridning kan effektivisera och göra det enklare för allmänheten att ta kontakt med polisen så får det inte gå ut över förtroendet för polisen - i min mening får spridningsaspektern för stort värde enligt polismyndigheten.

Genom JO-besluten får man uppfattningen om att humor används på bekostnad av den enskilde. När det gällde den fult pyntade bil kanske skadan som kan göras mot den enskilde inte är så stor, medan inlägget angående cannabissmissbruk kan skada mycket mer. Framförallt kan det göra att allmänheten får mindre förtroende för polisen. Detta speciellt när humor, som nämnts så många gånger, är subjektivt. Att få spridning genom ledig ton eller humor verkar populärt, men misslyckas en kan den istället få negativ spridning med skadliga konsekvenser för förtroendet för polisen. Det har genomgående sagts, i lagtext, doktrin och handledning, att principer som saklighet och opartiskhet inte ska kränkas i sökandet efter spridning. Bedömningen görs beroende på hur inlägget skrivs, men en genomgående uppfattning när man läser främst polismyndighetens behandling är att spridningen får väldigt mycket tyngd. Samtidigt kan humor användas för att förhålla sig till polisen som maktsymbol, vilket sociala medier bör kunna hjälpa till med. Man ska minnas att alla humoristiska inlägg inte berör utsatta, utan informationsdelning och liknande. Även här finns risken att förolämpa någon, men samtidigt har spridningen också ett värde. Polisen har som uppgift att lämna upplysningar och hjälp så även i en intresseavvägning bör detta vägas in. En ledig ton och humor kan trots allt leda till att fler får hjälp. Detta är värt att ha i åtanke när man tänker på kopplingen mellan inlägg och polisens uppgifter.

JO och Polismyndigheten anser själva att regelverken är tillräckliga, men trots detta fortsätter artiklar om olämpliga inlägg skrivas. I januari 2020 skrev Mårten Schultz, känd juridikprofessor, om polisens kommentarer på sociala medier där de inte bara hade en nedlåtande ton utan faktafel.⁶⁵ Detta styrker även min tes om att vad den okritiska journalistrapporteringen brister i även brister på sociala medier. Gällande okritisk syn om egenintresse kan man också tänka sig att enskilda polisers drivkraft att bli populära kan styra en del, vilket poliser själva rapporterat.⁶⁶ För detta kan en tänka sig att det hade kunnat lösas om poliser inte undertecknade men namn, men samtidigt anser polisen att det är en viktig aspekt för framgång och en bättre relation med allmänheten. Även här verkar en

---

⁶⁵ Blomdahl, *SVT* (2020)

⁶⁶ Enligt Bergquist, M., Ljungberg, J., Remneland Wikhamn, B., Rolandsson, B. (2015) *The Playful Police: The Role of Social Media in Public Institutions' Legitimacy Work* som visserligen är en publicerad studentartikel, men polisens rapporterade upplevelse kan användas som stöd

bättre kontrollmekanism vara önskvärd för att kunna balansera mellan att nå ut till så många som möjligt och att inte bli popularitetsstyrda.

Det JO nämnde i ämbetsberättelsebesluten var att polisen ibland hade raljerande ton och kritiserade att återge beskrivningar av människor i utsatta situationer. Jag anser, som ovan redovisat, att mycket mer går att kritisera och främst att antingen reglerna eller kontrollverksamheten måste tydliggöras då ett litet misstag på sociala medier kan spridas till hela befolkningen till skillnad från mer traditionella kommunikationsvägar.

Frågan blir i slutändan hur viktigt det är att nå ut till publik. Hur mycket ska man tumma på reglerna för att nå så många som möjligt? Och är det värt att håna någon ”litegrann”, så länge det gör att spridningen når många? Om vi ser till den pyntade bilen, som var ett relativt oskyldigt inlägg, så kan det kanske diskuteras, medan ett nedsättande inlägg om en missbrukare möjligtvis kan skada förtroendet mer.

Sammanfattningsvis gällande en raljerande, nedsättande, för humoristisk eller på annat sätt olämplig ton och attityd är att det är ett problem som finns och troligtvis kommer finnas så länge det finns människor som poliser. Självklart kan misstag göras och vi ser endast på dessa i denna uppsatsen. För att veta hur mycket kontrollsystemet faktiskt plockar upp måste en kvantitativ översyn av polisens sociala medier göras, men oavsett om väldigt få felaktiga inlägg smiter igenom så finns problem. Dels är det väldigt viktigt att inga sådana inlägg görs p.g.a. polisens ställning i samhället och den möjliga spridningen och dels att polismyndigheterna själva inte ser det som ett problem får en att undra om den interna kontrollmekanismen i handledningen är nog. Polisen erbjuder utbildning och i flera av JO-besluten finns annan kontinuerlig kontroll som uppenbarligen brustit. Handledningen verkar stämma formellt, men inte i praktiken och JO:s bild och polismyndighetens bild av hur rättsläget ser ut verkar det finnas en viss diskrepans eftersom de inte anser att många av de JO-kritiserade inläggen strider mot bestämmelser såsom de som hanterar opartiskhet och saklighet.

Slutsatsen är att rättsläget gällande sociala medier kanske är mer utvecklat än man tror, men endast genom JO. Det finns också viss diskrepans mellan JO:s uppfattning och polismyndighetens syn på reglerna. Det krävs rimligen också ett bättre kontrollsystem, möjligen med repressalier då skadan kan bli väldigt grov. Samtidigt måste poliserna utbildas och skyddas mot stormarna som kan möta

dem om de tar ett snedfel - denna aspekten har helt lämnats utanför uppsatsen. Hur polisen ska uppföra sig lämpligt på sociala medier är klart om en följer JO:s beslut, där bundenheten är omdiskuterad. Följer de sin egna handledning kommer kraven ställas för lågt. Följer de lagrum och propositioner finns för lite koppling till sociala medier. Det är helt enkelt inte helt klart hur polismyndigheten ska uppföra sig, men ett bättre kontrollsystem och, eftersom JO i sådana här frågor ändå väger tyngt, att bättre anpassa sig efter JO:s kommentarer. Kanske behövs dock i takt med att sociala medier får mer och mer betydelse i allmänhetens och myndigheters vardag en utvecklad, anpassad lagtext.

Ord: 6 997

Källförteckning

Offentligt tryck

SFS 1974:152 *Regeringsformen*

SFS 1984:387 *Polislagen*

SFS 1986:765 *Lag med instruktion för Riksdagens ombudsmän*

SFS 2009:400 *Offentlighets-och sekretesslagen*

SFS 2014:1102 *Förordning med instruktion för Polismyndigheten*

SFS 2014:1104 Polisförordning

SFS 2017:900 *Förvaltningslagen*

Proposition 1973:90 *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning m.m.*

Proposition 1983/84:III *med förslag till polislag m.m.*

Proposition 2016/17:180 *En modern och rättssäker förvaltning - ny förvaltningslag*

Redogörelse 2014/15:JO1 *Justitieombudsmännens ämbetsberättelse*

Redogörelse 2016/17:JO1 *Justitieombudsmännens ämbetsberättelse*

Litteratur

Handledning polisen i sociala medier, version 2.4, 2016. Stockholm: Polismyndigheten/

Kommunikationsavdelningen

Värdegrundsdelegationens slutrapport, 2016. *Att säkra en god statsförvaltning*. Stockholm:

Finansdepartementet/Kommunikationsavdelningen.

Blomdahl, Victor. 2020. Hård kritik mot polisens agerande på sociala medier. *SVT*. 2 januari.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/3JwKwe/kritik-mot-polisens-instagram-inlagg-skadar-fortroendet>

(Kontrollerad senast 01-04-2021)

Axberger, Hans-Gunnar. *JO - i riksdagens tjänst*. Visby: eddy.se ab, 2014.

Berggren, Nils-Olof; Munch, Johan. *Polislagen - En kommentar*. 14 uppl. Visby: eddy.se ab, 2021.

Bull, Thomas; Marcusson, Lena (red.). Objektivitetsprincipen, i *Offentlighetsprinciper*, 4 uppl.

Uppsala: Iustus, 2020.

Bull, Thomas; Sterzel, Fredrik. *Regeringsformen: en kommentar*, 2 uppl. Lund: Studentlitteratur 2013.

Granér, Rolf; Knutsson, Maria. *Etik i polisarbete*, 2 uppl. Lund: Studentlitteratur 2020.

Lagerlund, Per. *JO om Polis och Åklagare*. Stockholm: Karnov Group Sweden AB, 2014.

Larsson, Paul; Granér, Rolf; Gundhus, Helene O.I. (red.). *Polisvetenskap: en introduktion*.

Lund: Studentlitteratur 2016

Nääv, Maria; Zamboni, Mauro (red.): *Juridisk metodlära*, 2 uppl. Lund: Studentlitteratur 2018.

Trolle Önnersfors, Elsa; Wenander, Henrik: *Att skriva rätt*, 2 uppl. Stockholm: Wolters Kluwer 2019.

Törngren, *Förordning (EG) nr. 2016/679*, art. 4(1), Karnov lagkommentar (JUNO), senast 2021-01-04.

Kleineman, Jan, Rättsdogmatisk metod, i Korling och Zamboni (red.), *Juridisk metodlära*, 1 uppl. Lund: Studentlitteratur 2013.

JO-beslut

JO 1961 s. 96

JO 1969 s. 87

JO:s beslut 1971 s. 55

JO:s beslut Dnr 221-1992

JO:s beslut dnr 2400-1997

JO:s beslut dnr 3323-1998

JO:s beslut dnr 4620-1999

JO:s beslut dnr 4342-2001

JO:s beslut dnr 1452-2006

JO:s beslut dnr 2818-2008

JO:s beslut nr 5353-2008

JO:s beslut dnr 4935-2009

JO:s beslut dnr 5875-2012

JO:s beslut dnr 6153-2012

JO:s beslut dnr 4626-2014

JO:s beslut dnr 300-2015